

Prevence při DM 1. typu

- U cukrovky 1. typu je **významná interakce genetických vlivů a prostředí**. Vliv prostředí je jistě vyšší. Diabetes 1. typu se vyskytuje u monozygotních dvojčat jen asi ve 45 %. To otvírá významný prostor pro prevenci diabetu 1. typu. Preventivní opatření jsou zatím málo úspěšná.
- Umíme teoreticky zejména vyšetřením HLA antigenů detekovat jedince ohrožené diabetem 1. typu. Výskyt těchto genů je však tak častý, že vyšetřování nemá praktický význam.
- Předpokládá se, že vznik diabetu 1. typu ovlivňují další faktory prostředí. Je to především časný příjem kravského mléka, resp. kratší kojení, a virové infekce. Oba faktory se zřejmě podílejí na vzniku autoimunitní reakce proti beta-buňkám. Samotný autoimunitní proces může spustit řada různých virů. V tomto smyslu nelze očekávat zásadní efekt vakcinace proti konkrétnímu typu viru.
- Nejvýznamnější studií v oblasti výskytu cukrovky 1. typu je **studie EURODIAB**. Studie zahrnuje v průběhu 10 let 15 milionů dětí ve věku do 15 let ve 24 evropských centrech. Kromě vzniku cukrovky 1. typu bylo sledováno i mnoho dalších jevů. Byly zjištěny **regionální rozdíly** při vzniku diabetu. Výskyt diabetu se zvyšuje ve střední Evropě a ve Finsku, jinde stagnuje. Zvyšuje se také výskyt v nejmladší věkové skupině do 5 let věku. U nás vzrostla za posledních 10 let incidence diabetu 1. typu asi o 6 %. Příčina není zcela jasná. Patříme k zemím se středním výskytem a zdá se, že ve srovnání se severskými zeměmi se křivka incidence diabetu 1. typu nezačala ještě oplošňovat. Lze očekávat, že výskyt diabetu 1. typu u nás ještě poroste. Nejmenší výskyt diabetu 1. typu je v Evropě v Makedonii a na Balkáně.
- **Pozdější věk matek vede ke snížení výskytu diabetu**. Pro potomky je totiž riziko stejné, pokud má diabetes 1. typu otec nebo matka, která dostala diabetes až po graviditě. Těhotná diabetička má zřejmě mechanismem imunotolerance nižší riziko diabetu pro potomky. Některé rozdíly v jednotlivých zemích může vysvětlit **konsumace kravského mléka**. Pro úlohu kravského mléka v patogenezi diabetu 1. typu svědčí několik typů studií. Epidemiologické studie ukazují, že výskyt diabetu 1. typu je tím vyšší, čím vyšší je spotřeba kravského mléka v určité zemi. Přehled těchto studií publikoval u nás v 80. letech v časopise Vesmír Hauser. Dále lze prokázat určitý protektivní vliv delšího kojení na diabetes 1. typu. Experimentálně na zvířatech je prokázána úloha mléčného beta-kaseinu v patogenezi autoimunitní reakce. Existují však i práce, které vliv příjmu kravského mléka neprokazují.
- Určitý vliv na diabetes 1. typu mohou mít i **toxické vlivy prostředí**. Výskyt autoimunitních onemocnění souvisí i se zamořením prostředí beryliem, jak prokázal i u nás Bencko.
- Za racionální preventivní opatření u diabetu 1. typu lze dnes považovat jen prodloužení kojení a omezení spotřeby kravského mléka. Vliv faktorů prostředí je v patogenezi diabetu 1. typu významnější než v patogenezi diabetu 2. typu. S ohledem na tuto skutečnost je velká naděje vkládána jak do vakcinace klasické, tak do tzv. genových vakcín. Experimenty na zvířatech jsou velmi slibné. Je pravděpodobné, že bude nalezena cesta, jak tak závažné onemocnění, jakým je diabetes 1. typu, zcela eliminovat.

Odkazy

Související články

- Dieta při DM 2. typu
- Dietoterapie
- Speciální diabetické diety
- Diabetické potraviny

Zdroj

- SVAČINA, Štěpán. *Dietologie a klinická výživa* [online]. [cit. 2012-03-10]. <<https://el.lf1.cuni.cz/p66466615/>>.